

вище описаний процес є досить громіздким з точки зору кількості математичних обчислень. Для спрощення розрахунків можна скористатися, наприклад, довільним стандартним табличним процесором, який є у всіх пакетах офісних програм.

Застосування зазначеної методики дозволить для кожної інформаційної системи отримати узагальнену оцінку U її якості. Чим більше значення U – тим вища якість системи.

Такий підхід до визначення якості є спрощеним і може бути використаний для порівняння між собою різних інформаційних систем в обліку. Для більш детального і точного розрахунку якості необхідно додатково з допомогою спеціального математичного апарату проводити перевірку коректності рангування критеріїв, визначати компетентність і досвід експертів тощо.

Література:

1. Програмні засоби ЕОМ. Забезпечення якості. Терміни та визначення: ДСТУ 2844-94. – [Чинний від 1996-01-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 1996. – 22 с.
2. Програмні засоби ЕОМ. Показники і методи оцінювання якості. (ISO/IEC 9126:91 (E) в частині показників якості): ДСТУ2850-94. – [Чинний від 1996-01-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 1996. – 42 с.
3. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненко, Т.В. Давидюк, Т.В. Шахрайчук. За ред. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП "Рута", 2002. – 544 с.
4. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: навч. посіб. / С.В. Івахненко. – К.: Знання, 2004. – 348 с.

*Ірина Мельничук, к.е.н., доцент,
Віталія Войтенко, студентка
Вінницький інститут економіки ТНЕУ
м. Вінниця, Україна*

ГАРМОНІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ „ДОХОДУ” У ФІНАНСОВОМУ ТА ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ

Податки є важливою ланкою економічних відносин будь-якої держави. Україна вже 19 років існує як незалежна держава, але єдиного нормативного акту, який регулював би правові відносини в сфері оподаткування немає. Заклики до зниження податкового тягаря не знаходять реального

відображення на практиці. Стало очевидним, що без прийняття Податкового кодексу економіка держави приречена на нестабільність [1, ст. 3].

Підготовка Проекту Податкового кодексу України відбувається відповідно до напрямів реформування податкової системи, викладених у Проекті Концепції реформування податкової системи. Зазначеними напрямками передбачається реформування системи оподаткування податком на прибуток підприємств шляхом:

- усунення економічно необґрунтованих розбіжностей між нормами Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" і положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку щодо визнання і оцінки доходів та витрат з метою створення умов для складення декларації про прибуток за даними бухгалтерського обліку;
- реформування системи оподаткування прибутку підприємств фінансового сектору економіки;
- поширення дії загальної системи оподаткування прибутку на всі суб'єкти господарювання (починаючи з 2011 року);
- звільнення емісійного доходу від оподаткування при здійсненні емітентом первинного розміщення цінних паперів;
- поетапного зниження ставки податку до 20 відсотків;
- забезпечення стимулюючої функції амортизаційних відрахувань податковим методом в оновленні основних засобів шляхом застосування принципу "прискорена амортизація" до пріоритетних інноваційних технологій;
- запровадження, починаючи з 2007 року, інвестиційного податкового кредиту з податку на прибуток підприємств для суб'єктів господарювання, які реалізують на територіях спеціальних (вільних) економічних зон та територіях пріоритетного розвитку інвестиційні проекти;
- стимулювання інвестиційної діяльності шляхом запровадження інвестиційно-інноваційного податкового кредиту з податку на прибуток підприємств для всіх суб'єктів господарювання, що здійснюють кваліфіковане інвестування інноваційного спрямування (зменшення податкових зобов'язань з податку на прибуток в обсязі, еквівалентному частці витрат поточного податкового періоду, що були спрямовані на фінансування інноваційних та інвестиційних проектів, з 2014 року)[1.ст. 4].

Отже, розглянемо чи відбувається усунення розбіжностей між нормами податкового законодавства у Проекті Податкового кодексу і П(С)БО щодо визнання та оцінки доходів (таблиця 1).

**Порівняльна характеристика економічної категорії «Дохід»
у П(С)БО 15 «Дохід» та Проекті Податкового кодексу України**

Критерій	П(С)БО 15	Проект Податкового кодексу України
1	2	3
Поняття	Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників) за звітний період [2, ст. 21]	Доходи – загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі, виключній (морській) економічній зоні, так і за її межами [4, ст. 5]
Визнання за видами доходів	<p>Дохід визнається під час збільшення активів або зменшення зобов'язань, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.</p> <p>1) Дохід від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнається в разі наявності всіх наведених нижче умов:</p> <p>1.1) покупцеві передані ризики і вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);</p> <p>1.2) підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);</p> <p>1.3) сума доходу(виручки) може бути достовірно визначена;</p> <p>1.4) є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.</p> <p>2) Дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнається, виходячи із ступеня завершеності операції з надання послуг на дату балансу, якщо може бути достовірно оцінений результат від цієї операції.</p> <p>3) Цільове фінансування не визначається доходом доти, поки не існує підтвердження того, що воно буде отримане та підприємство виконує умови такого фінансування [3, ст. 87].</p>	<p>1) Дохід від реалізації товарів визнається за датою переходу покупцеві права власності на такий товар;</p> <p>Дохід від надання послуг та виконання робіт визнається за датою складення акта або іншого документа, оформленого відповідно до вимог діючого законодавства, який підтверджує виконання робіт або надання послуг.</p> <p>2) Доходом у разі отримання з фондів зальнообов'язкового державного соціального страхування або бюджетів визнається:</p> <p>2.1) сума коштів, отримана платником податку з бюджету у вигляді цільового фінансування капітальних інвестицій, – пропорційно сумі нарахованої амортизації об'єктів інвестування;</p> <p>2.2) цільове фінансування для компенсації витрат (збитків), яких зазнало підприємство, та фінансування для надання підтримки підприємству без установлення умов витрачання таких коштів на виконання в майбутньому певних заходів – з моменту його фактичного отримання;</p> <p>2.3) цільове фінансування, крім випадків, зазначених вище, – протягом тих періодів, у яких були здійснені витрати, пов'язані з виконанням умов цільового використання [4, ст. 43].</p>

1	2	3
Дата отримання доходу	_____	Датою отримання доходів, які враховуються для визначення об'єкта оподаткування, є звітний період, в якому такі доходи утворилися, незалежно від фактичного надходження коштів (метод нарахувань), визначений з урахуванням норм даного Кодексу [4, ст. 43].
Оцінка	Дохід відображається в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню [3, ст. 88].	_____
Структура доходів	Визнані доходи класифікують за такими групами: 1) дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); 2) інші операційні доходи 3) фінансові доходи 4) інші доходи 5) надзвичайні доходи [3, ст. 86].	Доходи, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування, включаються до доходів звітного періоду та складаються з: 1) доходу від операційної діяльності 2) інших доходів [4, ст. 42].

Таким чином, можна зробити висновок, що між П(С)БО 15 «Дохід» та Проектом Податкового кодексу України передбачається тісний взаємозв'язок, втім залишається ще багато розбіжностей та неузгодженостей. Це стосується класифікації доходів за видами діяльності, порядку визнання та дати отримання доходу. Деякі статті доходу наявні у П(С)БО 15, але відсутні у Проекті Податкового кодексу. Так, відсутність у Проекті інформації про порядок оцінки доходів, на нашу думку, є суттєвим недоліком. Доцільно було б використати інформацію наведену у П(С)БО 15. Слід відзначити, що у Проекті не наводиться трактування всіх необхідних термінів.

Однією з найважливіших задач подальшої гармонізації податкового та бухгалтерського законодавства є вироблення єдиного та однозначного підходу до структури доходів.

Отже, визнання доходів у Проекті Податкового кодексу здійснюється за методом „нарахувань”, що свідчить про усунення економічно необґрунтованих розбіжностей між податковим та бухгалтерським законодавством. Проте „технічні” і „змістовні” похибки приводять до неогрунтованих розбіжностей, які потребують подальшого усунення.

Література:

1. Вдосконалення бухгалтерського та податкового обліку податку на прибуток / Т.Ф. Плахтій // Економіка і держава. – 2008р. – №3. – с. 28.
2. П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 року № 87.

3. П(С)БО 15 "Дохід" затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 року № 290
4. Проект Податкового кодексу України // Вісник податкової служби України. – 2010. – № 29. – с. 128.

*Надія Михайлишин, к.е.н., доцент
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна*

ЕКОЛОГІЧНИЙ КОНТРОЛІНГ ЯК ІНФОРМАЦІЙНО- АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Наприкінці ХХ століття світова екологічна криза загострилася. При переході світового співтовариства до конструювання „нового порядку” взаємодії з природою стали визначальними два основних фактори. Перший фактор стосується виснаження ресурсного потенціалу природного середовища і його здатності до самовідтворення, що внаслідок природомісткого і природоруйнівного способу господарювання перетворилося в екологічні обмежувачі соціально-економічного розвитку. Другий фактор – зміна ціннісних установок споживача та пов’язане з цим розширення спектру потреб, де особливого значення набуває потреба в екологічній безпеці.

В результаті критичного загострення глобальних екологічних проблем та визначення загальносвітового курсу на екологізацію економіки, надзвичайно актуальною стає проблема удосконалення і ефективного використання механізмів та інструментів управління цим процесом, оскільки досить складно одночасно зберігати темпи економічного зростання і мінімізувати негативні наслідки антропогенного впливу на природу.

Для вітчизняних підприємств механізмом, що інтегрує природоохоронні, економічні, соціальні цілі і використовує нові можливості підвищення конкурентоспроможності є екологічний менеджмент, який є частиною концепції стратегічного розвитку і трактується як безпечне управління сучасним виробництвом, для досягнення оптимального співвідношення між екологічними і економічними показниками.

Результатом впровадження екологічного менеджменту є мінімізація негативних наслідків бізнес-діяльності на навколишнє середовище, досягнення високого рівня екологічної безпеки процесів виробництва і споживання продукції, що випускається підприємством. При цьому реалізація екологічних завдань повинна бути узгоджена з досягненням інших пріо-